

Наставно-уметничко-научном Већу
Факултета музичке уметности и
Сенату Универзитета уметности у Београду

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Маје Михић

под насловом

Клавирске свите Клода Дебисија и Мориса Равела - извођачки приступ програмности и барокној традицији

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Маје Михић (Нинослав Живковић, редовни професор и кандидаткињин ментор, Марија Ђукић, редовни професор, Лидија Станковић, редовни професор, др ум. Ненад Радић, ванредни професор и Никола Рацков, редовни професор у пензији) пажљиво су одслушали извођачки и проучили писани сегмент кандидаткињиног докторског уметничког пројекта (под насловом "Клавирске свите Клода Дебисија и Мориса Равела - извођачки приступ програмности и барокној традицији") те, на основу заједничког, детаљног и свеобухватног увида у његов садржај, подносе Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду следећи извештај:

Кандидаткињина биографија

Маја Михић је рођена 1972.године у Београду (девојачко презиме - Апостолска).

Ниже и средње музичко образовање завршила је у МШ „Коста Манојловић“ у Земуну, у класи професора Благородне Радак. Још као ученица, учествовала је на републичким клавирским такмичењима и градским такмичењима из солфеђа и освојила четири друге и две треће награде, у периоду од 1984. до 1989. године.

Основне студије је завршила на ФМУ у Београду, у класи професора Нинослава Живковића, прва у генерацији, са просечном оценом 9,53 и оценом 10 на дипломском испиту.

Магистарске студије је завршила у истој класи, 1998. године, са просечном оценом 9,80 и оценом 10 на завршном испиту.

Похађала је мајсторски курс у Суботици 1998. године у организацији ЕПТЕ.

Учествовала је на такмичењима „Лауреати Орфеја“ и „Петар Коњовић“ у Београду. На такмичењу „Петар Коњовић“ 1996. године, заједно са пијанисткињом Иваном Тодоровић, освојила је прву награду у категорији клавирског дуа.

Уследила су значајна признања исте године: прва награда на такмичењу „6. Concorso Pianistico Europeo" у Остунују у Италији и прва апсолутна награда на тамичењу „7. Concorso

Pianistico Internazionale", у Риму. Победи на овим такмичењима донеле су дуу наступе на концертима у Италији: у Конгресној дворани хотела "Santa Lucia" у Остунују, Auditorium dell' Antico Oratorio del Caravita у Риму, Chiostro S. Francesco, Palazzo di Città, у Остунују у организацији друштва „Musica Viva“.

Дуо Тодоровић – Апостолска је одржао неколико концерата у Београду (Велика дворана Коларчеве задужбине, Земунске музичке вечери, САНУ), а биле су и честе гошће у ТВ емисијама РТС-а у којима су свирале уживо („Суботом увече“, „Свет је музика“, „Београдски програм“, „Јутарњи програм“) или емитовале снимке са концерата („Арт фантазија“, „Сусретања“ на Радио Београду). Два пута су гостовале у Тетову (Македонија) и учествовале су у раду Летњег музичког кампа у Пироту. На такмичењу "Torneo Internazionale di Musica", које се, путем аудиција, одржава у дванаест европских градова, постигле су велики успех пласманом у полуфинале. Прве две етапе овог такмичења свирале су у Болоњи, а полуфинале у Риму, 1998. године.

Маја Михић је одржала бројне солистичке концерте у Београду (Свечана сала Скупштине града, Музичка галерија Коларчеве задужбине, Артгет, САНУ), а наступала је и у градовима Србије (Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Младеновац, Лазаревац, Сомбор). Као лауреат конкурса ЕПТА, 1998. године, наступила је као солиста са „Гудачима св. Ђорђа“ и диригентом Петром Ивановићем у Коларчевој задужбини.

Током двадесет година уметничке каријере, сарађивала је са бројним музичарима у различитим камерним ансамблима. Рад у клавирском дуу у четири руке са Иваном Тодоровић, наставила је са пијанисткињом Оливером Радмановић, стављајући у фокус претежно дела за два клавира. Дуо Радмановић – Михић имао је два значајна концерта у Великој дворани Коларчеве задужбине: 2008. и 2011. године, као и наступ на ауторском концерту Светислава Божића, такође у Коларчевој задужбини. Наступиле су и као солисти у концерту за два клавира уз пратњу Уметничког ансамбла Војске Србије „Станислав Бинички“ у Кристалној сали Дома војске у Београду.

Велику пажњу публике и одличне критике, Маја Михић је остварила на концертима у САНУ и Атријуму Народног музеја, на којима је наступила са Ансамблом дувача Београдске филхармоније, изводећи клавирске квинтете Моцарта и Бетовена. Концерт у Атријуму музеја је снимљен и у целости емитован на БК телевизији, 1997. године.

Од 2001. године, Маја Михић је остварила успешну сарадњу са кларинетисткињом Драгицом Стојановић на бројним концертима (Студентски културни центар, Атријум Народног музеја, галерија Коларчеве задужбине, Лазаревац, Шабац и Младеновац). Ансамбл је прерастао у трио учешћем виолисте Дејана Млађеновића, када су извели дела Моцарта, Шумана и Бруха, а касније, исте године, ансамбл се усталио у варијанти виолина-кларинет-клавир, доласком виолинисткиње Мадлен Стокић. У овом саставу, трио је наступио у Галерији „Прогрес“, у Уметничком павиљону „Цвијета Зузорић“ у оквиру фестивала БЕЛЕФ, у Коларчевој задужбини и у Матици српској у Новом Саду.

Са Мадлен Стокић је започела сарадњу, која је у први план ставила дела домаћих аутора. Реситал са виолинским сонатама Василија Мокрањца и Љубице Марић, који су извеле у Коларчевој задужбини, Етнографском музеју, Скупштини града, Артгету, САНУ, донео им је одличне критике. Са овим програмом, гостовале су у Источном Сарајеву 2008. године, а 2015. године имале су два запажена наступа у Прагу, у Чешкој Републици: у сали „Мартину“ Лихтенштајнске палате и у сали Српског културног центра.

Значајну сферу интересовања Маје Михаић у области извођаштва, представља савремена музика домаћих и страних аутора. Као солиста и члан разноврсних камерних ансамбала, учествовала је у извођењу преко четрдесет премијерних дела, што износи око шест сати изведених или снимљених новонаписаних композиција. Још као студент постдипломских студија, учествовала је на концертима младих аутора (Студентски културни центар и Студио М у Новом Саду 1995. године). Године 2001. учествовала је у занимљивом пројекту композитора Зорана Петровића: по среди је била серија концерата посвећена преплитању духовне и џез музике, назване „Jazz литургија“ за клавир и певаче. Маја Михаић је са ансамблом певача „Бранчевић“ наступила у СКЦ-у, Амбасади Краљевине Белгије и у Библиотеци града Београда на ауторском концерту инструменталне музике истог композитора. На компакт диску ансамбла „Pro et contra orchestra“ у издању „Vertical jazz-a“, нашле су се две композиције за клавир соло у извођењу Маје Михаић.

Године 2011, заједно са Мадлен Стокић и кларинетистом Милошем Николићем, оформила је трио „Покрет“, који је као основни концепт зацртао обогаћивање постојеће литературе за овај нестандартни ансамбл путем наручивања нових композиција. Уз огроман одзив колега композитора који делују у земљи или иностранству и уз финансијску подршку СОКОЈ-а, овај трио из године у годину даје значајан допринос савременом српском музичком стваралаштву кроз занимљиве тематске концерте. Први велики пројекат остварили су 2012. године, када су у Коларчевој задужбини, извели чак осам премијерних дела (Деспић, Атанацковић, Вујић, Бошњак, Бркљачић, Савић, Милошевић и Милић-Стојадиновић). Програм је био представљен на атрактиван начин, уз уметнички видео-рад. За овај подухват, добили су награду „Концерт године“ часописа „Музика класика“. На Међународној трибини композитора 2012. године, имали су два целовечерња концерта, у Холу Народне банке Србије и у Удружењу композитора Србије, када су извели и пет нових дела (Мирковић, Заткалик, Корсун, Луи, Козактура). Наступили су на фестивалу „Тисин цвет“ у Новом Кнежевцу, на Нишким музичким свечаностима, и у сали школе „Станковић“ у организацији УМУС-а. Следеће, 2013. године, на тематском концерту „Портрети“, извели су дела Ивана Јевтића, Рајка Максимовића, Ане Соколовић и Александра Седлара. Пројекат „Сензибилитети“, 2014. године, обухватио је дела још шест композитора: Владимира Тошића, Светлане Максимовић, Бранке Поповић, Драгане Јовановић, Татјане Милошевић и Светлане Савић. На Међународној трибини композитора одржаној 2015. године, трио је наступио у Студију 6 Радио Београда. Овај целовечерњи концерт са премијерним извођењима композиција Хофмана, Божичевића, Тошића, Ђентиле, Савић и Милошевић, преношен је уживо на Трећем програму РТС-а и на Трећем програму Радио Београда.

Од 2013. године, Маја Михаић редовно наступа са нашим изванредним виолончелистом, Немањом Станковићем. Од првог наступа у Крагујевачкој гимназији са делима Бритна и Шумана, преко целовечерњег концерта у Центру лепих уметности „Гварнеријус“ са делима Паула Хиндемита, овај дуо непрестано шири и обогаћује репертоар (Локатели, Чајковски, Ропарц, Шуман, Пјацола, Деспић, Вујић...) и бележи успешне наступе (САНУ, Артгет, Музичка галерија Коларчеве задужбине, Кула Небојша, Установа културе „Пароброд“, Фестивал у Новом Кнежевцу).

У неколико прилика, Маја Михаић је наступала као члан Симфонијског оркестра РТС и Београдске филхармоније, свирајући деоницу клавира или челесте, под диригентском палицом Младена Јагушта, Емила Табакова, Бојана Суђића и Станка Јовановића.

У периоду од 2003. до 2005. године, била је стални члан квинтета „Cinderella“, који на популаран начин промовише класичну музику и џез стандарде. Са овим ансамблом је имала

бројне наступе на значајним манифестацијама, као што су свечани пријем Председника Републике поводом Дана државности у Старом двору, отварање „ФЕСТ-а“ у Скупштини града, снимање Новогодишњег програма РТС у Белом двору.

Упоредо са извођачком активношћу, Маја Михић се већ двадесет година бави педагогијом. У МШ „Коста Манојловић“, у Земуну, шест година је радила као професор клавира, корепетиције и читања с листа и као корепетитор у класама на гудачком и дувачком одсеку. Током три школске године са успехом је организовала и водила циклус концерата за ученике земунских основних школа у циљу популаризације класичне музике.

Била је члан жирија на 5. Савезном такмичењу ученика музичких и балетских школа Југославије у 3. (најстаријој) категорији клавирског дуа. Учествовала је у раду жирија на два такмичења у организацији „ЕПТЕ“: 2000. године у најстаријој категорији и 2001. у категорији ученика нижих школа.

Од 2000. године, предаје предмет упоредни клавир, на ФМУ у Београду. Студенти из класе Маје Михић редовно учествују на концертима у оквиру Факултета, као и на тематским концертима најуспешнијих студената (Коларчева задужбина, Руски дом, Студентски културни центар). Студенткиња Наталија Станковић је на такмичењу у Сремској Митровици 2013. године освојила прву награду. Студент Александар Станковић је освојио другу награду на XII међународном такмичењу „Даворин Јенко“ у Београду 2015. године.

Маја Михић говори македонски, енглески и немачки језик.

Члан је УМУС-а од 2008. године.

Од 2014. године је у звању доцента на Катедри за клавир Факултета музичке уметности у Београду.

Анализа докторског уметничког пројекта

Извођачки сегмент (реситал)

Кангигаткиња је за извођачки сегмент свог докторског уметничког пројекта одабрала занимљив, пијанистички захтеван програм - Бергамску свиту и прву свеску Слика Клода Дебисија и Купренов гроб и три комада из Огледала (Ноћне лептире, Тужне птице и Барку на океану) Мориса Равела.

Редоследом којим је ова дела извела на концерту, илустровала је поднаслов писаног сегмента свог докторског уметничког пројекта - Бергамску свиту и Купренов гроб у првом делу реситала, као примере Дебисијевог и Равеловог односа према барокној традицији, а Слике и три комада из Огледала у другом делу реситала, као примере њихове усмерености ка програмности.

Маја Михић је пијанисткиња чија уметничка креација чврсто почива на разуђеном аналитичко-синтетичком припремном процесу. Драгоцена последица овог процеса је импресивна дубина поимања композиторове поруке у свој њеној слојевитости, праћена одговарајуће успешном извођачком реализацијом.

Понирањем у најсложеније стилске и естетске односе унутар фактуре извођеног дела, она долази до логичних и убедљивих увида које на подијуму саопштава богатом тонском

палетом и инструменталном техником која јој, у високој мери, омогућује контролу одабраних извођачких решења.

Снажно обележено вансеријском музичком интелигенцијом, њено свирање се, изнад свега, упадљиво одликује идејном артикулисаношћу и кристалном јасноћом излагања музичких мисли - што га слушаоцу чини лако разумљивим и моментално прихватљивим.

Из реситала изведеног на професионалном нивоу који импонује, издвојили бисмо и прокоментарисали бројне изразито успеле одломке: Прелудијум, Менует и Месечину из Бергамске свите (Прелудијум распеван, агогички богат и наративно течан, Менует тонски разуђен, деликатан у темпу и изразу, а Месечина поетична и децентно афективно одмерена), Фугу и Токату из Купреновог гроба (фуга задивљујуће полифоно прегледна и беспрекорно педализирана, а Токата освајајуће ритмична, са узбудљивим кулминацијама), Одбљеске у води и Покрет, из прве свеске Слика ("Одбљесци" сугестивни и тонски транспарентни, а Покрет динамички истанчан и беспрекорно моторичан) и Ноћне лептире и Тужне птице, из Огледала ("Лептири" фактурално кристално јасно артикулисани, а "Птице" изражајно дубоко убедљиве).

Чланови Комисије су, с великим задовољством, одслушали програмски обиман реситал Маје Михаић, оставши потом импресионирани њеним, на подијуму приказаним, професионалним и уметничким квалитетима с препознатљивим индивидуалним печатом.

Писани сегмент (писани рад)

Рад који је Маја Михаић сачинила у оквиру писаног сегмента свог докторског уметничког пројекта састоји се из пет поглавља, додатка и списка коришћене литературе.

У првом поглављу (Увод) она пише о предмету и циљу свог докторског уметничког пројекта, о својој мотивацији за бављење музиком Клода Дебисија и Мориса Равела, наводи изворе инспирације заједничке овим композиторима и образлаже избор програма извођачког сегмента свог докторског уметничког пројекта.

У другом поглављу (Програмност и барокни утицај у клавирским свитама Дебисија и Равела) приказује и тумачи жанр клавирске свите у широком историјском контексту, анализира феномен утицаја барокног стила на стилове 20. века и наводи и објашњава специфичне одлике музичког импресионизма.

У трећем поглављу (Клод Дебиси - програмност изнад форме) минуциозно структурално и естетски анализира Дебисијеву Бергамску свиту и прву свеску Слика.

У четвртом поглављу (Морис Равел - јединство програмности и форме) једнако поступа са Равеловим Огледалима и Купреновим гробом.

У петом поглављу (Закључак) укратко се осврће на вредност и историјски значај Дебисијеве и Равелове музике и стилске и естетске посебности које је обележавају и повезују са француском музиком 18. века.

Додатак садржи: поему "Месечина" (Пола Верлена, у оригиналу и у преводу Данила Киша), поему "Вечерња хармонија" (Шарла Бодлера, само у оригиналу), списак личности којима је Равел посветио комаде из Огледала и Купреновог гроба и списак оригиналних наслова свих Дебисијевих и Равелових клавирских дела.

Списак коришћене литературе садржи 26 јединица.

Читање рада Маје Михаић, већ од самог почетка, изазива код читаоца велико одобравање. Узроци томе су многобројни: њен језик и ситил пријатно изненађују својом беспрекорношћу (њена вербална интелигенција једнаке је висине као музичка); елегантна

сажетост у излагању мисли и читав концепт рада импонују редом и прегледношћу; познавање сложене тематике о којој пише једнако ласка ширином као дубином; теоретско знање исказано у бројним хармонским и структуралним анализама одабраних примера ни на тренутак не напушта област изванредног; способност продирања у суштину проблематике намеће се готово неограниченошћу; неретко луцидан посматрачки угао осваја; темељно аргументовани и ауторитативни закључци чврсто убеђују; оптимална мера и савршена равнотежа свих саставних елемената задивљују;

Речју, са било које тачке гледишта посматран и процењиван, њен рад се може оквалфиковати као изразито успешно остварење. Према нашем мишљењу, заинтересованом читаоцу истовремено нуди комплексну информацију о датој тематици и гарантује првокласан музичко-литерарни провод.

Оцена остварених резултата

Маја Михаић се квалитетом рада на свом докторском уметничком пројекту сврстала у најелитнију групу студената кандидата за добијање звања доктора уметности.

У извођачком сегменту свог пројекта, кроз индивидуално снажно обојен, скоро једноипочасовни, извођачки чин, креативно је приказала огромно професионално знање и искуство.

У писаном сегменту свог пројекта исказала се, пре свега као мислилац неконвенционалног усмерења, ослоњен на традиционално наслеђе само у оној мери која му омогућује константно одржавање посматрачког угла максимално отвореним.

Критички осврт референата

Најстроже посматрано, са тачке гледишта лоциране на самој граници критицизма, следеће делове реситалског програма Маје Михаић бисмо могли да проценимо као нешто мање убедљиве (за једва приметну нијансу) од већ прокоментарисаних: Паспије из Бергамске свите (подвученије хармонске тензије би, према нашем мишљењу, знатно допринеле његовом живахном, играчком карактеру), Прелудијум, Форлан, Ригодон и Менует из Купреновог гроба (Прелудијум би, неоспорно, био још допадљивији у тонски прозачнијој варијанти, монотоним ритму Форлана би добро дошла мало смелија агогика, Ригодон би добио на разиграности у нешто бржем темпу, а Менует би деловао нежније и отменије са мање наглашеним емотивним доживљајем), У част Рамоу из прве свеске Слика (чини се да увек остаје још простора за испољавање фантазије у овом комаду) и Барка на океану из Огледала (тек у екстремно виртуозном извођењу ова композиција бљесне свом својом заслепљујућом лепотом).

У писаном сегменту докторског уметничког пројекта Маје Михаић заинтересован читалац ће осетити потребу за нешто већим бројем аналитичких увида и критичких коментара - ни најмање с разлога њиховог објективно недовољног броја, већ искључиво с разлога изузетности већ посотјећих.

Сматрамо, такође, да је Додатак као део концепта рада, упркос томе што пружа корисне информације, могао да буде и изостављен - ради постизања додатне оштрине фокуса.

Закључак са образложењем доприноса кандидаткињиног докторског уметничког пројекта уметности

Докторски уметнички пројект Маје Михић сматрамо у целости изванредно успелим, нашој музичкој заједници вишеструко корисним подухватом.

Његов извођачки сегмент, целовечерњи реситал са далима Клода Дебисија и Мориса Равела на програму, дуго ће остати у сећању бројне публике која му је присуствовала као изразито комуникативан уметнички чин високог нивоа убедљивости, а његов писани сегмент ће, несумњиво, онима који се у нас буду бавили писањем о сличној тематици, користити као незаобилазна, веома важна литература.

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Маје Михић су, на основу свих његових поменутих квалитета, подељеног мишљења да је она испунила све потребне услове за приступање завршном чину усмене одбране докторског уметничког пројекта.

Потписи чланова Комисије

Нинослав Живковић, ред. проф, ментор

Марија Ђукић, ред. проф.

Лидија Станковић, ред. проф.

др ум. Ненад Радић, ванр. проф.

Никола Рацков, ред. проф. у пензији